



د ملګرو ملتونو رپورټ وايي: په لوړه کچه د افغان ملکي وګړو وژنه روانه ده

کابل، د اکتوبر ۱۰مه ۲۰۱۸- د ملګرو ملتونو مرستندويه پلاوي (يوناما) لخوا د نن ورځې خپاره شوي ارقام په ډاګه کوي چې په لوړه کچه د افغان ملکي وګړو تلفات په ځانګړي ډول د دولت ضد عناصرو لخوا روان دي.

د ۲۰۱۸ کال د جنورۍ له اولي نيټې څخه د سپټمبر تر دېرشمې، د ملګرو ملتونو نوی رپورټ ۸۰۵۰ ملکي تلفات مستندي (۲۷۹۸ مړه او ۵۲۵۲ ټپيان) چې د ۲۰۱۷ کال د ورته مودې په پرتله ملکي خلکو ته د لوړې شميرې يوشان زيان په ګوته کوي.

د ملګرو ملتونو د سرمنشي ځانګړي استازي او د يوناما مشر تډامیچي ياماموتو وويل: "څرنګه چې په افغانستان کې جګړه هيڅ نظامي حل نلري، ملکي ملتونه د جګړې د چټک او سوله ايز حل لپاره بيا غږ کوي تر څو د افغان ولس ځورونه پایته ورسېږي." نوموړي زياته کره: "ټولې خواوې د سولې راوستلو لپاره د اغيزمنو ګامونو ترڅنګ بايد د ملکي وګړو د خونديتوب لپاره تر خپله وسه ګامونه پورته کړي."

رپورټ بڼي چې په وسله والو شخړو کې د دولت ضد عناصرو لخوا د انتحاري او غير انتحاري تعبيبه شوو چاودېدونکو توکو ترکيبي کارول د ملکي وګړو د مرګ ژوبلې لوی لامل پاتې شوی. همدا شان راپور مستندي چې د ځان وژونکو تعبيبه شويو چاودېدونکو توکو په کارولو کې نسبتاً زياتوالی راغلی چې د ۲۰۱۸ په لومړۍ درېو ربعو کې په لوړه کچه ملکي تلفات ثبت شوي دي.

ماموريت معلومه کره چې ځمکنۍ نښتې د ملکي تلفاتو دويم مخکښ لامل جوړوي، وروسته بيا هدفمند او عمدي وژنې، هوايي عمليات او ورپسې د جګړې چاودېدونکي پاتې شوني راځي. د جدي انديښنې له مخې، راپور د دې يادونه کوي چې د حکومت ضد عناصرو په زياتيدونکي توګه د قومونو او مذهبي اقليتونو په شمول د ملکي خلکو په وړاندې بريدونه تر سره کړي.

د پلټونکو عملياتو، د ټاکنو اړوند تاوتریخوالي او د غزني په ښار کې د جګړو له امله د ملکي تلفاتو په اړه د تفصيلاتو سربيره، د يوناما وروستۍ موندنې بڼي چې ننگرهار، کابل، هلمند، غزني او فارياب هغه ولايتونه وو چې شخړو تر ټولو زيات اغيزمن کړيدي. د لومړي ځل لپاره، د ۲۰۱۸ کال په لومړيو نهو مياشتو کې په ننگرهار کې له کابل څخه زيات ملکي تلفات اوښتي چې دا د ۲۰۱۷ کال په ورته موده کې دوه برابره زياتوالی بڼي.

د يوناما د بشري حقونو څانګې مشري دانيل بيل وويل: "هره ملکي مړينه يوه ويجاړه شوې، غم خپلې او ځورول شوې کورنۍ تر شا پرېږدي او د هر ملکي وګړي ټپي کيدل د ناولو کړاوونو لامل ګرځي. ننگرهار کې په ملکي تلفاتو کې د انديښنې وړ زياتوالی د نه منلو وړ انديښنې منعکس کوي او ددې ښکارندويي کوي چې افغان ملکيان څرنګه د روانې شخړې څخه ځورېږي."

د ملکي تلفاتو د مالوماتو په تاييدولو کې، يوناما نه يوازې په معيارۍ ميتودولوژي باندې تکيه کوي چې لږترلږه درې بيلابيل او خپلواکو سرچينو ته اړتيا لري، په عين حال کې د لومړي لاس سرچينو او قربانيانو په ګډون په لسګونو مرکي ترسره کوي، چې د هر ډول ادعا حقايق معلوم کړي.

ملګري ملتونه دولت ضد عناصرو باندې بيا غږ کوي ترڅو ژر تر ژره د ملکي خلکو په نښه کول، په ځانګړي توګه د غيرقانوني او بي توپيره تعبيبه شوو چاودېدونکو توکو کارول بند کړي او همدارنګه ټينګار کوي چې د شخړې ټول اړخونه بايد هر وخت د نړيوالو بشردوستانه قوانينو مطابق د ملکي وګړو د ساتنې په پار خپلو مسؤليتونو ته جدي پام وکړي.

په وسله والو شخړو کې د ملکي وګړو د ساتنې د ۲۰۱۸ ربع وار بشپړ رپورټ په دې لنک موندلی شئ:

<http://unama.unmissions.org/protection-of-civilians-reports>.

يوناما د افغانستان له خلکو او حکومت څخه سولې او ثبات ته د رسيدو لپاره ملاتړ کوي. د سياسي ماموريت په توګه له خپل ماموريت سره سم، يوناما د شخړې مخنيوی او حل، د ونډې اخيستنې د زياتيدو او ټولنيز يووالي او همدارنګه د سيمه ييزو همکاريو د پياوړتيا ملاتړ کوي. دا ماموريت د اغيزمنې حکومتدارۍ ملاتړ کوي، ملي مالکيت او حساب ورکونکو بنسټونو ته چې بشري حقونو ته د درناوي پر بنسټ جوړ شوي، ملاتړ کوي. يوناما د استقلاليت، بي پرې والي او يووالي د اصل په پام کې نيولو سره د ډيپلوماتيکو اقداماتو په ګډون د شخړو د زياتيدو او پراخيدو او مخنيوي په موخه 'د ښه نيت چارې' او نورو کلیدي خدمتونه برابروي. دا ماموريت د افغانانو پرمختګ او بشري لومړيتوبونو لپاره نړيوالې مرستې همغږي کوي.